

Η “GENERATION KNIFE CRIME” ΠΑΕΙ ΓΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ

Εδώ και τέσσερα χρόνια, ανάμεσα σε όλα τα άλλα που έχουμε κληθεί να κάνουμε, π.χ να δουλεύουμε ατέλειωτες ώρες ή να μην μπορούμε να βρούμε δουλειά, να βγάζουμε τον μήνα με όλο και νέες περικοπές στα έξοδα ή με όλο και μεγαλύτερα χρέη σε απλήρωτα νοίκια και λογαριασμούς, είμαστε υποχρεωμένοι να παρακολουθούμε την ίδια θεατρική παράσταση. Που, βέβαια, δεν είναι ποτέ ακριβώς ίδια γιατί εμπλουτίζεται με νέες σκηνές, νέους πρωταγωνιστές και κομπάρσους. Από την καταμέτρηση των κρουσμάτων κόβιντ περάσαμε στην καταμέτρηση των περιστατικών νεανικής παραβατικότητας και από τους λοιμωξιολόγους περάσαμε στους εγκληματολόγους. Το ακόμα πιο χαρακτηριστικό είναι ότι η εν λόγω θεατρική παράσταση ανεβαίνει ταυτόχρονα σε διάφορες δυτικές μητροπόλεις και είναι παντού sold out. Όπως και την περίοδο της καραντίνας, λοιπόν, έτσι και σήμερα εύκολα εντοπίζει κανείς έναν συντονισμό των διαφόρων ευρωπαϊκών κρατών (π.χ Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα) ως προς τις πολιτικές διαχείρισης του πληθυσμού τους στους εμπόλεμους καιρούς που ζούμε και τη χρησιμοποίηση κοινού λόγου, προσαρμοσμένου κάθε φορά στην εσωτερική πραγματικότητα του επί μέρους κράτους. Άραγε πάνω από την Ευρώπη πλανιέται ένα φάντασμα, η “Generation Knife Crime”, ή μήπως τα πράγματα είναι λιγότερο φαντασμαγορικά και περισσότερο ταξικά προσδιορισμένα; Έχουν κάποιο πρόβλημα τα κράτη με τους «ανήλικους»;¹ Τελικά, τι σημαίνει «ανήλικος» σε κοινωνίες που βασίζονται στην εκμετάλλευση της εργασίας και σε εποχές που η συζήτηση για το τι παράγει και πώς το κάθε κράτος είναι ανοιχτή σε διεθνές επίπεδο;

ΤΑ «ΠΡΟΣΦΥΓΟΠΟΥΛΑ» ΤΟΥ 2015 ΜΕΓΑΛΩΣΑΝ ΚΙ ΕΓΙΝΑΝ «ΜΑΧΑΙΡΟΒΓΑΛΤΕΣ»

Αν μέναμε στα στατιστικά στοιχεία που κάθε τόσο κάνουν την εμφάνισή τους στις εφημερίδες και στις ποικίλες κρατικές μελέτες, θα έπρεπε να συμπεράνουμε ότι κράτη όπως το γερμανικό όχι μόνο κόπτονται μην τυχόν και πλακωθούν οι πιτσιρικάδες μεταξύ τους, μην φάει κανείς μαχαιριές ή μην καταλήξει στο αναμορφωτήριο, αλλά και ότι έρχονται αντιμέτωπα με πρωτόγνωρες γι’ αυτά καταστάσεις. Τα κράτη που με τα σωστά τους αποφάσεις τον Μάρτη του 2020 να ασκήσουν αφόρητη πίεση σε εκατομμύρια ανήλικους, κλείνοντάς τους στο σπίτι και αποκόβοντάς τους από κάθε κοινωνική δραστηριότητα, κι έκτοτε μειώνουν διαρκώς το οικογενειακό εισόδημα (λόγω αναστολής εργασίας ή ανεργίας των γονιών, λόγω αύξησης των τιμών) προσπορούνται σήμερα ότι 1) δεν τους είχε περάσει από το μυαλό πως ένας δεκαπεντάχρονος μπορεί και να εμπλακεί σε κάποιο βίαιο περιστατικό, 2) ασχολούνται με όλους τους δεκαπεντάχρονους γενικά κι όχι με όσους βρίσκονται στα κατώτερα σκαλοπάτια της ταξικής πυραμίδας ειδικά. Καμιά φορά, βέβαια, δεν προσποούνται αρκετά καλά κι έτσι όλο και κάποιος από τους πραγματικούς στόχους αγνοφέγγει πίσω από τόνους κοινωνιολογίζουσας συγκάλυψης. Τον Απρίλη που μας πέρασε, η γερμανική αστυνομία εξέδωσε αναλυτική έκθεση περί εγκληματικότητας και φυσικά τα «ανησυχητικά στοιχεία» που αφορούσαν τη συμμετοχή ανηλικών και μεταναστών σε ξυλοδαρμούς, κλοπές, ληστείες και διακίνηση ναρκωτικών διαχύθηκαν στα γερμανικά ΜΜΕ. Δεν μιλάει μόνο εδώ η αστυνομία μέσα από τα δελτία. Ωστόσο, στο απόσπασμα που ακολουθεί από την κεντρική εφημερίδα *Die Zeit*, ο συντάκτης δεν κινδυνολογεί και μοιάζει να λέει «ρε παιδιά, ποιοι μαχαιροβγάλτες; Το θέμα είναι να κρατήσουμε όλο αυτόν τον κόσμο και να τον βάλουμε να δουλεύει»:

Εκατοντάδες χιλιάδες παιδιά και νέοι από την Ουκρανία έχουν έρθει στη χώρα μας, έχουν αυξηθεί επίσης οι οικονομικοί μετανάστες από χώρες όπως η Ρουμανία και η Βουλγαρία, συνεχίζουν να έρχονται πρόσφυγες από την Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Στο μεταξύ, πολλά παιδιά από οικογένειες που ήρθαν στη Γερμανία την περίοδο 2015-16 είναι πλέον σε μια ηλικία που μπορεί να τους καταλογιστεί ποινική ευθύνη. (...) πάνω από το ένα τρίτο των αιτούντων άσυλο του 2015-16 είναι νέοι άντρες από 16 έως 29 ετών. (...) όσο μεγαλύτερο διάστημα μένουν οι μετανάστες στη χώρα τόσο μικρότερη είναι η συμμετοχή τους σε ποινικά αδικήματα.²

Το πιάνετε το νόημα, έτσι; Ο γερμανός δημοσιογράφος φαίνεται να υπονοεί ότι όποιος είναι σε ηλικία που μπορεί να πάει στο δικαστήριο είναι και σε ηλικία για να πάει στο εργοστάσιο. Τα παιδιά του 2015, αφού διέσχισαν το Αιγαίο,

ΤΕΛΙΚΑ, ΠΟΙΟΣ ΡΙΧΝΕΙ ΤΑ ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΑ;

1) Το υπουργείο Παιδείας

Στο σάιτ του υπουργείου Παιδείας φιγουράρει το «Ενημερωτικό Σημείωμα για Εργοδότες (2023-2024)», το οποίο διαφημίζει το εμπόρευμα εργατική δύναμη και εξηγεί γιατί συμφέρει τα αφεντικά να το αποκτήσουν. Διαβάζουμε μεταξύ άλλων:

-Η μαθητεία αποφέρει οφέλη τόσο στους μαθητευόμενους όσο και στις επιχειρήσεις. Οι μαθητευόμενοι αποκτούν σημαντική εργασιακή εμπειρία, ενώ παράλληλα οι επιχειρήσεις έχουν την ευκαιρία να επενδύσουν στο ανθρώπινο δυναμικό που αποτελεί το μέλλον του τόπου και να παρέχουν τις γνώσεις και δεξιότητες που έχει ανάγκη η αγορά εργασίας ανά επαγγελματική δραστηριότητα.

-(...) Το κόστος της επένδυσης σε νέους μαθητευόμενους είναι χαμηλό, καθώς οι επιχειρήσεις επιβαρύνονται μόνο με τις ασφαλιστικές εισφορές του μαθητευόμενου. (...) Το ποσό της επιδότησης από το Υ.ΠΑΙ.Θ. καλύπτει το σύνολο της αποζημίωσης του μαθητευόμενου και προέρχεται από πόρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού-Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2014-2020, συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το ελληνικό δημόσιο.

-(...) Η μαθητεία βοηθάει τις επιχειρήσεις να αναπτύξουν μια δεξαμενή μελλοντικών εργαζόμενων υψηλής εξειδίκευσης.

Κι αφού πειστεί το αφεντικό ότι μόνο να κερδίσει έχει από το προϊόν που πουλάει το υπουργείο, δεν έχει παρά να απευθυνθεί στις κατά τόπους Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας για τα περαιτέρω. Στο μεταξύ, όπως φαίνεται ακριβώς παρακάτω, το προϊόν περνάει από διάφορα στάδια επεξεργασίας (βλ. υποτίμησης) για να αποκτήσει ISO.

2) Ο Άρειος Πάγος

Τον περασμένο Φλεβάρη, η αντιεισαγγελέας του Αρείου Πάγου, Ευσταθία Καπαγιάννη, έστειλε επιστολή με τίτλο «Δράσεις για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλικών» στους Εισαγγελείς Εφετών και Πρωτοδικών της χώρας. Εκεί, αφού αναφέρθηκε στη “Generation Knife Crime” και υποστήριξε ότι εδώ έχουμε να κάνουμε με «συμμορίες ανηλικών στα πρότυπα της μαφίας» και με εφήβους που «διευθύνουν με μαεστρία εγκληματικές οργανώσεις», κάλεσε σε διαρκή συνεργασία με τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του κάθε νομού. Υποθέτουμε πως η συμβολή των κρατικών υπηρεσιών στη δημιουργία υποτιμημένου εργατικού δυναμικού κάνει και σε εσάς μπαμ. Καταλαβαίνουμε ότι η κυρία Καπαγιάννη και οι όμοιοί της γνωρίζουν πολύ καλά ότι εμπλέκονται σε μεγάλες δουλειές για λογαριασμό του ελληνικού κράτους και αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία διαμόρφωσης των συνθηκών ζωής και εργασίας διευρυμένων κομματιών της εργατικής τάξης σε εμπόλεμους καιρούς. Αν δεν κάνουμε λάθος, αυτό λέγεται φασισμός.

Δουλειές με φούντες, λοιπόν, για τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας του κάθε νομού: από τη μία θα έχει να μιλάει με μπάτσους και εισαγγελείς για «περιστατικά ενδοσχολικής βίας» και από την άλλη θα πρέπει να κάνει συμφωνίες με τα ντόπια αφεντικά για το πόσους μαθητευόμενους θα τους στείλει να τους δουλέψουν τσάμπα.

έκαναν μια στάση στην Ειδομένη κι έγιναν εν αγνοία τους θέμα συζήτησης για το αν τα ευρωπαϊκά κράτη θέλουν και χρειάζονται τους μετανάστες, μεγάλωσαν και βρίσκονται στο μικροσκόπιο όσων καταστρώνουν τη γερμανική εργατική πολιτική. Θα ήταν τουλάχιστον αστείο το να υποθέσει κανείς ότι ένα εξαγωγικό κράτος που έχει βασίσει την ύπαρξή του στην παραγωγή εμπορευμάτων και χρειάζεται τεράστια αποθέματα εργατικής δύναμης, ακόμα και σε περιόδους στριμώγματος κι εμπορικού πολέμου, εννοεί κάτι άλλο πέρα από εργάτες όταν αναφέρεται σε πρόσφυγες, μετανάστες και τα παιδιά τους. Όταν το 2015 η κυρία

Στις 22 του περασμένου Απριλίου, ο γάλλος Πρωθυπουργός Γκαμπριέλ Αττάλ θυσίασε λίγη ώρα από τις πασχαλινές του διακοπές για να πάει στη Νίκαια και να επισκεφτεί το πρώτο στρατόπεδο ανηλίκων που λειτουργήσε πειραματικά για την περίοδο του Πάσχα και «φιλοξένησε» 20 εφήβους που δεν είχαν καταδικαστεί για κάποια πράξη, θεωρούνταν όμως επικίνδυνοι, φασαριστές, επιθετικοί και αφού τους αφαιρέθηκαν τα κινητά, έμειναν για δύο εβδομάδες μακριά από τον δρόμο και τις κακές παρέες. Πειθαρχημένη διαβίωση λέγεται αυτό και είχε απ' όλα: ομοιόμορφη ενδυμασία με μπλε στολή εργασίας, καθαριότητα των κοιτώνων, επιτήρηση και σεβασμό στους ανωτέρους, εκπαίδευση στις αρχές της γαλλικής δημοκρατίας υπό τους ήχους του εθνικού ύμνου και ποιος ξέρει τι άλλο.

Το στρατόπεδο στήθηκε στις εγκαταστάσεις ενός σχολείου (που ήταν κλειστό λόγω διακοπών) και βρισκόταν σε μεγάλη απόσταση από τις γειτονιές των παιδιών. Στο προσωπικό που «επιφορτίστηκε» με τη δεκαπενθήμερη πειθαρχηση των δεκαπεντάχρονων συγκαταλέγονταν από καθηγητές και κοινωνικοί λειτουργοί μέχρι πρώην αστυνομικοί και απόστρατοι караβανάδες, ενώ οι «ωφελούμενοι» επιλέχθηκαν μετά από πρόταση των διευθυντών των σχολείων όπου φοιτούσαν στους γονείς τους με το σκεπτικό ότι αφού δεν μπορείτε να τους κάνετε εσείς καλά, θα τους κάνουμε εμείς. Όπως ίσως φαίνεται στη φωτογραφία, τα παιδιά αφρικανικής και αραβικής καταγωγής έχουν περισσότερες πιθανότητες να τους γίνει «πρόταση». Το γαλλικό κράτος πλήρωσε 60.000 ευρώ μόνο για τις ξενοδοχειακές υπηρεσίες, δείχνοντας ότι τα

σχολεία μπορούν να αξιοποιούνται 24/7 αν αναλάβουν κι άλλες λειτουργίες.

Πριν φύγει, ο κύριος Αττάλ ρώτησε τους πιτσιρικάδες: «Είστε χαρούμενοι εδώ»; Κι αυτοί απάντησαν «Όχι». Και ο κύριος Αττάλ είπε: «Αυτό είναι καθησυχαστικό. Γιατί αν ήσασταν χαρούμενοι, η διαμονή σας εδώ δεν θα σας ήταν χρήσιμη».

Μέρκελ έλεγε το περίφημο «θα τα καταφέρουμε» κι άνοιγε τα γερμανικά σύνορα σε ένα εκατομμύριο μετανάστες (κυρίως από τη Συρία) ήξερε ότι οι εποχές είναι ρευστές κι ότι η γερμανική βιομηχανία μάλλον τρικυμίες θα είχε να αντιμετωπίσει παρά ούριους ανέμους. Ωστόσο, επένδυε στα γνωστά: άφθονη εργατική δύναμη και φθηνή ενέργεια (κατά βάση ρωσικό αέριο). Στα εννιά χρόνια που πέρασαν από τότε, οι τρικυμίες ξέσπασαν, η Ρωσία μπήκε στη λεγόμενη λάθος πλευρά της ιστορίας, τα σύνορα ανοιγόκλεισαν, όπως έκαναν και τα εργοστάσια, τα κοντίνερ φράκαραν στις μέχρι πρότινος ανοιχτές θάλασσες, αλλά το ζήτημα του ποιος δουλεύει και με τι όρους παρέμεινε. Κι επειδή αυτό που έλεγαν τα γερμανικά αφεντικά στα χρόνια της Μέρκελ, ότι δηλαδή «το να είσαι πρόσφυγας, δεν είναι επάγγελμα»,³ εξακολουθεί να ισχύει και να διευρύνεται, μας φαίνεται ότι η διαχείριση στο εσωτερικό με όρους «νεανικής παραβατικότητας» θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως κομμάτι της διαδικασίας «εκπαίδευσης» της εργατικής τάξης μέσα στις σημερινές συνθήκες.

ΤΟ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΝΗΛΙΚΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Αφού, λοιπόν, το να είσαι πρόσφυγας δεν είναι επάγγελμα και κάτι πρέπει να σε βάλουν να κάνεις, αντίστοιχα θα μπορούσαμε να πούμε ότι το να είσαι έφηβος ή νέος εργατικής καταγωγής δεν είναι επάγγελμα, οπότε πρέπει να σε βάλουν να δουλέψεις για να έχεις λόγο ύπαρξης εντός πολεμικής οικονομίας. Ο γερμανικός καπιταλισμός έχει εδώ και δεκαετίες δείξει τον δρόμο της πειθαρχησης μέσω της εργασίας και σίγουρα έχει εξελίξει τις αντικοινωνικές μεθόδους του από την εποχή του μεσοπολέμου, του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ή της οικονομικής κρίσης του '70. Το γερμανικό κράτος, όπως και κάθε άλλο, είναι υποχρεωμένο να σκέφτεται διαρκώς το πώς θα διατηρεί ένα κομμάτι της εργατικής τάξης τόσο υποτιμημένο ώστε να έχει στη διάθεσή του φθηνά εργατικά χέρια. Και μια από τις πιο δοκιμασμένες μεθόδους προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αύξηση της εγκληματοποίησης και της ποινικής διαχείρισης. Η συντονισμένη και σε μεγάλο βαθμό προληπτική ενασχόληση των διαφόρων ευρωπαϊκών κρατών με τους «παραβατικούς» νεαρές ηλικίας που ζουν στο εσωτερικό τους δείχνει ότι έχουν επιλέξει να οργανώσουν και να σχεδιάσουν την υποτίμηση των νεαρών που ήδη δουλεύουν ή θα ενταχθούν στην αγορά εργασίας το επόμενο διάστημα. Τα κράτη ασχολούνται, επιτηρούν, καταγράφουν και πιέζουν τους δεκαπεντάχρονους γιατί θέλουν όλο και περισσότεροι νεολαίοι να πηγαίνουν για δουλειά σε όλο και μικρότερη ηλικία. Καθώς και να προσαρμόζονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες κι απαιτήσεις του εγχώριου καπιταλισμού (π.χ να μην ξέρουν αν και πότε θα πάρουν ρεπό, να μην είναι σίγουροι αν θα πληρωθούν με λεφτά ή κουπόνια και πάει λέγοντας). Κι όταν λέμε εργασία, εννοούμε κάθε μορφή: από κοινωφελή εργασία⁴ που θα επιβάλλεται ως ποινή για την τέλεση κάποιου αδικήματος μέχρι την εποχική, μισοκαταναγκαστική ή πλήρη εργασία που επιβάλλεται λόγω οικονομικής ανάγκης. Ε, όσο να πεις αυτά είναι δύσκολα πράγματα και δεν γίνονται χωρίς εξαναγκασμό. Από τη μεριά μας, δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε πώς ακριβώς έχει δρομολογηθεί αυτή η διαδικασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο ούτε ποιοι φορείς, πέρα από την αστυνομία που είναι σε πρώτο πλάνο, έχουν αναλάβει να την κάνουν πράξη. Το σίγουρο, όμως, είναι ότι κινητοποιείται ένα ολόκληρο

πλέγμα θεσμών που εμπλέκει υπουργεία, δημόσιες υπηρεσίες, ιδρύματα,⁵ δικηγόρους, ψυχολόγους, το εκπαιδευτικό σύστημα, αφεντικά, χρηματοδοτήσεις της ΕΕ, μέχρι ατομικά και οικογενειακά υλικά συμφέροντα. Εν ολίγοις, επηρεάζει πολλούς περισσότερους από τους εκ πρώτης όψεως άμεσα εμπλεκόμενους.

Πάντως αν κρίνουμε από την ελληνική περίπτωση, το ζήτημα «νεανική παραβατικότητα» φέρνει πιο κοντά το υπουργείο Δημόσιας Τάξης με τα υπουργεία Παιδείας και Εργασίας, τους διευθυντές σχολικών μονάδων με τους εισαγγελέες, τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας του κάθε νομού με τα τοπικά αφεντικά, τις μονάδες εργατικής καταγωγής με τους επιμελητές ανηλίκων και τα αφεντικά με τις κρατικές επιδοτήσεις. Ας μην ξεχνάμε ότι η φετινή σεζόν ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2023 με τις ανακοινώσεις της ΕΛ.ΑΣ για 1.300 συλλήψεις ανηλίκων και τις σχεδόν ταυτόχρονες δηλώσεις της υφυπουργού Παιδείας, Ζέττας Μακρή, για τη «θεαματική αύξηση στις προσφερόμενες θέσεις Μαθητείας, τόσο στον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα»,⁶ φτάνοντας τις 8.884. Μπορούμε να εικάσουμε ότι σε πολλές περιπτώσεις είναι πιθανό το ίδιο άτομο να φέρει και τις δύο ιδιότητες, συλληφθέντας και μαθητευόμενος-απόφοιτος ΕΠΑΛ, αφού στο στόχαστρο των διαφόρων κρατικών υπηρεσιών φαίνεται να βρίσκεται το ίδιο target group. Και κάπως έτσι, γίνεται εφικτή η σταδιακή μετατροπή του υπουργείου Παιδείας σε διακινητή φθηνής εργατικής δύναμης, ο κρατικός προστατευτισμός κερδίζει λίγο ακόμα έδαφος μέσω της παραχώρησης στα αφεντικά εργατικού δυναμικού για το οποίο δεν χρειάζεται να πληρώσουν μισθούς παρά μόνο ασφαλιστικές εισφορές, ενώ ένα κομμάτι της εργατικής τάξης εκπαιδεύεται να δουλεύει χωρίς να έχει καμιά διαπραγματευτική ισχύ αφού η αμοιβή και οι όροι εργασίας είναι προκαθορισμένοι και συμφωνημένοι από τρίτους (εργοδότη και υπουργείο). Καθόλου άσχημα για περιόδους παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, δεν νομίζετε;

1. Σχετικά με την ιστορία της εγκληματοποίησης των ανηλίκων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μπορεί κανείς να δει το βρετανικό παράδειγμα της δεκαετίας του '70. Βλ. χαρακτηριστικά «Οι επιδημίες εγκληματικότητας»: η περίπτωση της Βρετανίας στα '70s», *μιγαδα* #28, χειμώνας-άνοιξη 2022.

2. Arnfried Schenk, «Η εγκληματικότητα των παιδιών και των νέων έχει αυξηθεί, ιδιαίτερα στις τάξεις των αλλοδαπών. Αυτό καταδεικνύουν τα νέα στατιστικά στοιχεία. Πόσο ανησυχητικοί είναι οι αριθμοί;» ("Die Gewaltkriminalität bei Kindern und Jugendlichen ist gestiegen – insbesondere unter ausländischen. Das zeigt die neue Kriminalstatistik. Wie alarmierend sind die Zahlen?"), *Die Zeit*, 10/04/2024.

3. Βλ., «Το να είσαι πρόσφυγας δεν είναι επάγγελμα», *antifa* #62, 10/2018.

4. Βλ. σχετικά το κείμενο «Το κράτος γρασάρει την κατασταλτική μηχανή. Περί «κοινωφελούς εργασίας», περιοδικό *151* #30, χειμώνας-άνοιξη 2024.

5. Για τον ρόλο των ιδρυμάτων, βλ. το κείμενο «Πότε «ανήθικες» εργάτριες, πότε «θύματα»: οι πολλαπλές όψεις της διαχείρισης των ανήλικων εργατριών γυναικών», στο τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας.

6. Βλ., Ζ. Μακρή: «Θεαματική αύξηση στους αριθμούς των προσφερόμενων θέσεων Μαθητείας στην επικράτεια», 20/09/2023. Υπάρχει στο σάιτ του υπουργείου Παιδείας, κατηγορία «ειδήσεις».